

Mest- en mineralenkennis voor de praktijk

Bedrijfsstrategie voor stikstof, fosfaat en organische stof in de fruitteelt

Tabel 1. N-gebruiksnormen

N-gebruiksnorm 2006 / 2007	klei	Zand / loss en veen
Appel / peer / pruim / kers zwarte bes	195 / 195	175 / 165
Braam / framboos rode bes	165 / 165	150 / 140
Blaauwe bes / wijnbouw	110 / 110	100 / 95

Tabel 2. P-gebruiksnorm

P-Gebruiksnorm 2006 / 2007	Alle grondsoorten
Alle fruitgewassen	95 / 85

Tabel 3. Werkingscoëfficiënten

	Werkingscoëfficiënt (in %)
Rundvee drijfmest	60
Varkens drijfmest	60
Najaarstoepassing drijfmest	30
Vaste mest uit varkens of pluimvee	55
Vaste mest overige dieren	45
Champost	25
Compost	10
Zuiveringsslib	40

Per 2006 is er een nieuw mestbeleid waarbij gewerkt wordt met werkzame stikstof in plaats van de totale aanvoer van stikstof uit mest. Een andere belangrijke wijziging is dat fosfaat uit alle mestsoorten meetelt. In dit informatieblad wordt ingegaan op de (mogelijke) knelpunten die de fruitteeltsector van het nieuwe mestbeleid ondervindt.

Mestbeleid met gebruiksnormen

Bij gebruik van mest moet de fruitteeler per 1 januari 2006 de volgende rekening houden met:

- Gebruiksnorm stikstof uit dierlijke mest (max. 170 kg N/ha).
- Gebruiksnorm stikstof. (Geldt voor de werkzame N uit kunstmest, dierlijke mest en organische mest). Het totaal is afhankelijk van de gewasbehoefte. Zie Tabel 1.
- Gebruiksnorm fosfaat. (Geldt voor het totaal uit kunstmest, dierlijke mest en organische mest). Is voor 2006 vastgesteld op 95 kgP/ha). Zie Tabel 2.
- Gebruik besluit meststoffen
- Besluit overige organische meststoffen.

De stikstof en fosfaatbemesting zal met de normering voor 2006 in de fruitteelt geen problemen geven. Er wordt gekeken op bedrijfsniveau. Echter deze normen worden in de komende jaren stapsgewijs verder aangescherpt. Vooral op zand/löss en veen kunnen dan problemen ontstaan.

Champost valt onder dierlijke mest. Bij aanwending van mest en champost wordt u afgerekend naar de totale hoeveelheid N en P die op uw bedrijf binnenkomt.

Mest mag niet worden toegediend van 1 dec 2005 tot 1 febr. 2006. Deze periode wordt de komende jaren nog verder beperkt.

Champost mag wel in de winter van 2006 en 2007 worden uit gereden.

Voor alle compostsoorten geldt een fosfaatvrijstelling van 50% met een bovengrens (maximum) van 3,5 gr./kg droge stof. Fosfaat in champost telt hierbij volledig mee.

Op fosfaatarme en -fixerende gronden wordt de mogelijkheid gecreëerd om op basis van grondanalyse (Pw < dan 25) gedurende 4 jaar tot maximaal 160 kg / ha fosfaat te geven. Daarnaast zal bij teveel gebruik van fosfaat het mogelijk zijn om maximaal 20 kg fosfaat per hectare per jaar door te schuiven naar een volgend jaar. Dit moet beiden gemeld worden bij Dienst Regelingen.



Mogelijke knelpunten

In de fruitteelt wordt het bemestingsadvies vastgesteld op basis van het gehalte van stikstof of fosfaat in het blad. De teeltkundig optimale gift kan dus beneden de wettelijke toegestane gift liggen.

- Voor de gewasopname van N vanuit mest en composten moet u werken met de werkingscoëfficiënt. Zie Tabel 3. Zie ook Blad 15 in de serie Plantaardig.
- Wanneer het fosfaatgehalte in het blad laag is kan het fosfaat het beste via fosfaatbladvoeding of fosfaatfertilisatie gegeven worden. Hoge breedwerpig gegeven fosfaat kunstmestgiften leiden binnen enkele jaren nauwelijks tot voldoende verhoging van het P- bladgehalte. Fosfaat uit organische mest is waar schijnlijk beter beschikbaar dan fosfaat uit breedwerpig gegeven kunstmest.
- De organische stofbehoefte van rode bes is hoog. Bij kleigrond moet het percentage van de bodem 6 tot 7% zijn, bij zandgrond 10%. Tuin turf, eventueel gemengd met compost (champost of houtcompost) kan het best gebruikt worden voor verhoging van het percentage. Voor aanplant van een nieuw perceel, kan het effectief zijn als het percentage organische stof alleen van de plantrij (1 meter breed tot 40 cm diep) verhoogd wordt.
- Er is weinig bekend over de organische stofbehoefte van andere kleinfruitgewassen dan de rode bes. Bij een organische stofgehalte in de bodem van 3 % en lager zal dit moeten worden verhoogd door gebruik van organische mest. De kleinfruitgewassen hebben een oppervlakkige beworteling. Een hoog organische stofgehalte is nodig voor het creëren van voldoende waterbergend vermogen, een goed bodemleven en het creëren van een optimaal milieu opdat de wortels voldoende mineralen en sporenelementen uit de grond kunnen opnemen.
- Houtige gewassen, zoals fruitgewassen, hebben de voorkeur voor gronden die door schimmels worden gedomineerd. Het effect van gebruik van composten op deze schimmeldominante microflora van het bodemleven is groter dan het gebruik van dierlijke mestsoorten.
- Er zijn teeltkundige grenzen aan het gebruik van organische mest in de fruitteelt. Wanneer bij voortdurende bemesting met organische mest de situatie ontstaat dat de stikstofbehoefte volledig door (de nawerking van) organische mest gedekt wordt, zullen er jaren voorkomen dat, bijvoorbeeld door gunstige mineraliserende omstandigheden, het stikstofgehalte boven het teeltkundig optimum uit zal uitkomen. Dit komt enerzijds de kwaliteit van het fruit niet ten goede en anderzijds geeft dit meer groei, waardoor de blad/vrucht verhouding wordt verstoord. Om dit te voorkomen zal altijd een deel van de stikstofbehoefte ingevuld moeten worden door flexibele en gerichte kunstmestgiften. Op sterk stikstofmineraliserende gronden is de grilligheid van het stikstofaanbod een probleem. Fruitgewassen zijn over het algemeen gebaat bij een gematigd maar continue stikstofaanbod. Stikstof-fertilisatie in combinatie met bladbemesting is daarom een belangrijke(aanvullende) bemestingsmethode voor fruitgewassen.
- Het ter plekke versnipperen van gerooide bomen kan tot verhogen van de stikstofbehoefte van boomgaarden leiden. Uit onderzoek blijkt dat dit echter een heel traag proces is. Het is daarom niet nodig om de stikstofbemesting na versnipperen aan te passen. Wanneer er jaarlijks bladmonsters genomen worden





kan snel genoeg worden gereageerd op eventuele stikstofvastlegging. Het zelfde geldt voor het na verloop van tijd vrij komen van de vastgelegde stikstof.

- Bladvoeding en/of -fertigatie kunnen uitkomst bieden omdat deze methoden efficiënter zijn. Voor bijv. stikstof-giften rond de 100 kg N/ha gaat de efficiëntie-winst via fertigatie met ongeveer 20 % omhoog.
- Fruittelers komen na het in werking treden van de nieuwe wettelijke regels over het algemeen niet in de problemen. Het is aan te bevelen om nog meer gebruik te gaan maken van bladanalyses, grondmonsters, fertigatie en bladbemesting om tot een zo optimale bemesting van een perceel fruit te komen.

Alle bladen in deze serie vindt u via www.hetInVloket.nl, (vervolgens via "Mestbeleid 2006", en "Vaktechnische kennis Mestbeleid 2006").